

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ, ВОГНЕВОЇ ТА
ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

СЛУЖБОВО-БОЙОВА ПІДГОТОВКА ЯК ОСНОВА
ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ

27 листопада 2020 року

ОДЕСА
ОДУВС
2020

УДК 351.74:355.5
С49

Матеріали викладені у авторській редакції з незначними коректорськими правками.

Службово-бойова підготовка як основа професійної діяльності поліцейських : матеріали круглого столу (м. Одеса, 27 листопада 2020 року). – Одеса : ОДУВС, 2020. – 194 с.

У збірнику представлені дослідження науково-педагогічних працівників, практичних працівників правоохоронних органів, ад'юнктів, слухачів, курсантів, студентів. Всіх їх об'єднує спільне бажання – удосконалити систему службово-бойової підготовки поліцейських різних підрозділів Національної поліції України.

Взаємний обмін думками буде плідним і сприятиме удосконаленню службово-бойової підготовки поліцейських, досягнення високого рівня професіоналізму у всіх сферах практичної діяльності.

УДК 351.74:355.5

© ОДУВС, 2020

ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ ПРАЦІВНИКІВ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ПІД ЧАС ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА ПРИПИНЕННЯ ТРАНСПОРТНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Ярошак О. Я.

викладач кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки Херсонського факультету ОДУВС

Луценко П. В.

викладач кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки Херсонського факультету ОДУВС

Актуальність проблеми. Вирішення проблем аварійності на вулично-дорожній мережі, захист прав та законних інтересів учасників дорожнього руху, боротьба з транспортною злочинністю постійно залишаються в полі зору поліції, ці питання відносяться до пріоритетних напрямків діяльності органів та підрозділів Національної поліції України (*надалі* – НПУ). Так, за статистичними даними НПУ з січня по жовтень 2020 року в державі трапилося 135626 випадків дорожньо-транспортних пригод (*далі* – ДТП), що склало позитивну динаміку в +4,5 % у порівняно з минулим 2019 роком (129815 випадків). З них найбільшу кількість становлять такі види ДТП, як зіткнення (85288 випадки), наїзд на транспортний засіб, що стоїть (20150 випадків) та наїзд на перешкоду (16973

випадки) [1]. Таким чином, аварійність на дорогах становить пряму загрозу публічній небезпеці.

Оскільки чинне законодавство відносить транспортні засоби до джерел підвищеної небезпеки, то об'єктами посягань є не тільки життя та здоров'я громадян як учасників дорожнього руху, а й ставить під загрозу безпеку самих правоохоронців, які здійснюють нагляд за дотриманням відповідних норм правил дорожнього руху, здійснюють охорону громадського порядку на вулично-дорожній мережі, а також отримують різного ступеня тілесні ушкодження чи навіть трапляються випадки смерті поліцейських при виконанні службових обов'язків.

Отже, можемо зробити висновок про необхідність подальшого удосконалення професійної підготовки працівників поліції до здійснення ефективної боротьби з цим суспільним явищем. На нашу думку, особливу увагу треба приділяти формуванню готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до ефективних (а значить безпечних) дій в ускладнених екстремальних ситуаціях безпосереднього протистояння із злочинцями на вулично-дорожній мережі. Це складає в сучасних умовах один із вагомих компонентів виконання покладених на підрозділи патрульної поліції передбачених завдань боротьби із транспортною злочинністю, забезпечення захисту життя і здоров'я громадян як учасників дорожнього руху, їх законних інтересів та власності від протиправних посягань згідно закону України «Про Національну поліцію» [2].

Поява нових, нетрадиційних форм і методів антигромадської діяльності правопорушників приводить до того, що правоохоронці все частіше зіштовхуються з надзвичайними ситуаціями, у яких необхідно діяти адекватним чином (швидко, безпомилково, безпечно), і не завжди, на жаль, працівники поліції готові до виконання цих завдань. Актуальною й маловивченою є проблема вибору тактики безпечної поведінки та дотримання правоохоронцем спеціальних дій як чинника запобігання ураження життя чи здоров'я працівника НПУ під час протистояння із правопорушниками на транспорті, котра вимагає свого подальшого розгляду та пошуку шляхів удосконалення методики професійної підготовки майбутніх офіцерів поліції до ефективних дій в зазначених умовах несення служби.

Результати дослідження. Регламентацію діяльності працівника поліції щодо нагляду за дорожнім рухом та припинення відповідних правопорушень здійснюється на основі таких нормативно-правових

актів, як закон України «Про Національну поліцію» [2], Інструкція з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України (затверджена наказом МВС України від 27.04.2020 № 357) [3], Інструкція з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі (затверджена наказом МВС України від 07.11.2015 № 1395) та ін. Разом з тим, фахова підготовка майбутніх офіцерів поліції вимагає відповідного розвитку особистісних якостей (наприклад, вольового компоненту), які базуються на фізичній підготовці та емоційній стійкості правоохоронця, сформованості важливих суб'єктивно-психічних характеристик працівника НПУ (уваги, спостережливості, аналітичного мислення тощо).

Під час несення служби працівник підрозділу патрульної поліції зобов'язаний дотримуватися заходів особистої безпеки, а саме: 1) знаходитись на тротуарі чи узбіччі дороги (вулиці) або на острівці безпеки; 2) вихід поліцейського на проїзну частину дозволяється лише для здійснення розпорядчо-регулювальних дій, огляду місця ДТП та надання допомоги учасникам дорожнього руху; 3) при оформленні ДТП, наданні допомоги учасникам дорожнього руху на проїзній частині необхідно облаштовувати ці місця сигнальними конусами в достатній кількості та дорожніми знаками «Об'їзд перешкоди з правого боку» або «Об'їзд перешкоди з лівого боку» з установленням знака аварійної зупинки чи увімкненням аварійної сигналізації; 4) здійснювати нагляд за дорожнім рухом у місцях, визначених карткою маршруту патрулювання; 5) при проведенні відпрацювань, якщо маршрут патрулювання не визначено карткою, вибирати місце несення служби таким чином, щоб знаходитися в межах чіткої видимості для всіх учасників дорожнього руху і мати можливість для своєчасного припинення правопорушення; 6) проводити перевірку документів та розбір правопорушення лише на тротуарі чи узбіччі дороги (вулиці), острівці безпеки під прикриттям автомобіля; 7) здійснювати зупинку транспортних засобів за допомогою жезла з використанням поданого свистком сигналу для привертання уваги учасників дорожнього руху; 8) по можливості не знаходитися на слизьких ділянках дорожнього покриття.

З метою попередження нападу на працівника поліції правоохоронець повинен вибирати для зупинки транспортного засобу темного часу доби найбільш освітлені ділянки дороги, а в разі неможливості – використовувати світло фар патрульного транспортного засобу та спеціальних світлових сигнальних пристроїв. Темної пори доби, незалежно від кліматичних умов, працівник патрульної поліції повинен бути одягнутий у світловідбиваючий одяг (жилет).

Дотримання поліцейським заходів безпеки необхідне й при зупиненні транспортних засобів для перевірки документів, зокрема правоохоронцю необхідно звертати увагу на можливість виникнення таких ризиків: 1) наближаючись до зупиненого автомобіля, перевірити, чи зачинена кришка багажника, оглянути салон автомобіля, темної пори доби освітлити салон електричним ліхтариком або запропонувати водієві ввімкнути освітлення салону; 2) після отримання документів знаходитися біля зупиненого транспортного засобу збоку, щоб виключити можливість нанесення удару при різкому відкритті дверей або раптовому початку руху; перевірку документів необхідно проводити, розвернувшись боком або обличчям до водія (пасажира); 3) у разі знаходження водія поруч з працівником підрозділу патрульної поліції останній обирає позицію, що забезпечує постійний контроль за діями водія, пасажирів та рухом транспортних засобів. Інші працівники, що знаходяться в складі наряду, повинні займати положення, що дозволяє забезпечувати взаємну страховку та виключає у випадку застосування зброї ураження працівника, котрий страхується; 4) у разі знаходження в транспортному засобі групи осіб забезпечувати страхування працівника підрозділу патрульної поліції, що здійснює перевірку, іншим працівником; якщо з автомобіля виходять двоє – вибрати таку позицію, щоб не знаходитись між ними. Наданий водієм документ необхідно тримати поліцейським однією рукою, іншою – прикривати тулуб; документ не повинен закривати йому оглядовість; 5) під час руху з метою зупинення транспортного засобу-учасника дорожнього руху необхідно вмикати спеціальні світлові і звукові сигнальні пристрої на патрульному транспортному засобі [5].

З метою попередження травмувань працівникові поліції категорично забороняється стояти перед або за зупиненим транспортним засобом, спиною до учасників дорожнього руху та

руху транспортних засобів, зупиняти патрульний автомобіль попереду зупиненого транспортного засобу та здійснювати в нічний час зупинення двох і більше транспортних засобів.

Запропонуємо один з педагогічних прийомів щодо удосконалення методики відпрацювання захисних дій поліцейськими на заняттях з тактико-спеціальної чи спеціальної фізичної підготовки. Науково-педагогічному складу ЗВО МВС України з метою відпрацювання захисних дій працівників поліції під час несення служби та забезпечення готовності щодо протидії транспортній злочинності необхідно моделювати зазначені ситуації з участю курсантів, наприклад, в такій послідовності: 1) один з курсантів, який стоїть перед партнером, вголос читає з листка паперу текст; 2) партнер рухається навколо нього і несподівано нападає з ножем; 3) курсант повинен контролювати всі дії партнера, не упустити момент, коли той дістає навчальну зброю (макет пістолета, ножа тощо); 4) при виявленні явної загрози випередити його дії своїми прийомами, своєчасно адекватно реагувати на атаку противника; 5) після закінчення фрагменту заняття викладач спеціальної фізичної підготовки чи тактико-спеціальної підготовки оцінює захисні дії курсанта і вимагає повторити по пам'яті прочитаний текст.

Висновки. Розглянувши вищезазначені особливості фахової діяльності правоохоронця під час несення служби в екстремальних умовах на вулично-дорожній мережі, вважаємо, що створення у процесі професійного навчання курсантів відповідних психолого-педагогічних умов з метою цілеспрямованого впливу на формування тактики дій та навичок дотримання заходів безпеки правоохоронця можливо суттєво покращити готовність працівників НПУ до ефективного ведення протиборства зі злочинцями на транспорті.

Пропонований методичний прийом щодо удосконалення організації освітнього процесу майбутніх офіцерів поліції, на нашу думку, сприятимуть в сучасних умовах боротьби із транспортною злочинністю збереженню життя та здоров'я правоохоронця як найвищої соціальної цінності.

Література

1. Статистика ДТП в Україні за період з 01.01.2020 по 30.10.2020 рік.
URL: <http://patrol.police.gov.ua/statystyka/> (дата звернення 10.11.2020).

2. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII (із змінами в редакції від 03.07.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/580-19> (дата звернення: 15.10.2020).

3. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: наказ МВС України від 27.04.2020 № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#n7> (дата звернення: 18.10.2020).

4. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі: наказ МВС України від 07.11.2015 № 1395 (редакція станом на 10.03.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1408-15> (дата звернення: 25.10.2020).

5. Про Правила дорожнього руху: постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 р. № 1306 (із змінами та доповненнями в редакції станом на 07.03.2020). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF/para16#n16> (дата звернення: 19.10.2020).

Тимофєєв В. П. Правове регламентування застосування вогнепальної зброї та недосконалість законодавчої бази.....	175
Удренас Г. І. Поліцейське піклування як один із превентивних поліцейських заходів.....	178
Унгурян М. Ю., Ташматов В. А. Типовий алгоритм дій поліцейського при затриманні особи.....	182
Ярошак О. Я., Луценко П. В. Заходи безпеки працівників патрульної поліції під час охорони громадського порядку та припинення транспортної злочинності.....	184